

విశ్వ విహారి

ప్రచురణకర్త :

పిల్లలమర్రి వెంకట్రామయ్య.

అంబేద్కర్, జె.కె.

లక్ష్మి

౧

కుటుంబం బీదదైతేనేం ? గుణం మంచిది కావాలి గాని. తల్లిదండ్రులు అమితంగా ప్రేమిస్తారు నాటిరెడ్డిని, ఒకే బిడ్డ. కావటంవల్ల. నాగిరెడ్డికూడా కొద్దో గొప్పో చదువుకున్నాడు. మంచి గుణాలు కలవాడు. దేశసేవాభిలాషి. ఆ అగ్రహారంలో ఎవరి కే కష్టం వచ్చినా తను ఆదుకుంటాడు. కష్టపడే వారికి అండగా నిలుస్తాడు. చురుకుతనం గలవాడు. అగ్రహారంలో అందరి అనుగ్రహానికీ పాత్రుడు. ఆ కుటుంబం పొలాల్ని మక్తాకు తీసుకొని సేద్యం చేసుకుంటూ దినాల్ని వెళ్ళబోస్తోంది. నాగిరెడ్డికి ఇరవై అయిదేండ్లు ఇచ్చినా ఇంకా పెళ్ళి కాలేదు. కాని చెన్నపరెడ్డి కూతురు లక్ష్మిని యిచ్చి పెండ్లి చేయటానికి నిశ్చయమైంది.

౨

నాగిరెడ్డి, లక్ష్మి అనుకూల దాంపత్యంతో ఆరుసంవత్సరాలు గడిచారు. లక్ష్మి అందగత్తె. ఆమె అంశం వర్ణించటం ఇక్కడ అనవసరం. అయినా ఒక్కమాటతో చెప్పాలంటే ఆమె అందగత్తె అని తలంచేవారికి తీసిపోని చక్కనిచుక్క.

ఆగష్టు నెల ప్రవేశించింది. నేల అంతా చిత్తడిగా ఉంది. నానుడు వానలు కురుస్తున్నాయి. పొలాలు దున్నటం, నాట్లు వేయటం మొదలైన పనులు చురుగ్గా సాగుతున్నాయి. అగ్రహారం రైతులకి తీరికలేని రోజులవి. హఠాత్తుగా అగ్రహారం

రంలో కలరా పుట్టింది. తోజకు రెండు మూడో శవాలు అగ్ర హారం వీధులలోనుండి పోతున్నాయి. అగ్రహారంలో వైద్యుడవరూ లేకపోవటంవల్లా, నాగిరెడ్డికి హోమియోపతీ వైద్యం తెలిసివుండటంవల్లా అంతా మందులకోసం రెడ్డిఇంటికి వస్తున్నారు. రెడ్డికుండా ఎవరిమీదా విసుగుకొనక ఉచితంగా మంచు లివ్వటమేకాక, కలరా సోదాన్ని గురించి ప్రబోధిస్తున్నాడు.

3

వెంకి మాలది. 80 ఏళ్ళ ముసలితొక్కు, ఏకాకి, కలరా వల్ల బాధపడుతోంది. మాలపల్లిలోని వాళ్ళెవ్వరూ అంటు వ్యాధిఅనే భయంవల్ల దానిదగ్గరకు పోవటంలేదు. నాగిరెడ్డి మాలపల్లెలో కలరా నిరోధ ప్రచారంచేస్తూ ఈ సంగతివిని వెంకిమీద జాలితలచి వెంకిఇంటికి వచ్చాడు. స్పృహలేకుండా పడిఉన్న వెంకి నానా చాగీ చేసి మందులిచ్చాడు. మరు నాడు వెంజబ్బు చాలామట్టుకు తిరుగుముఖం పడింది.

వెంకి అన్నది ! “బాబూ, నీవు నారాయణుడవు కాని నాగిరెడ్డివి కావు ! మా బాబూ నీ కెందు కీమాలముండ మీద జాలి ? ”

కాని ఎప్పుడు వెంకి ఆరోగ్యవతి అయిందో అప్పుడే నాగిరెడ్డికికూడా ఆవ్యాధి అంటుకుంది. నాగిరెడ్డి ఇంటికివచ్చాడు.

కొన్ని అది అంటువ్యాధికథ. అందులో ఆ రోగం కలవారి వద్ద స్థిరమైపోయి ఉండటంవల్ల ఆ రోగంతోనే నాగిరెడ్డి “మంచికి మంచిలేని” ఈ ప్రపంచం వదిలేశాడు. లక్ష్మి అనాద అయింది.

ఆమె యవ్వనమంతా అడవికాసిన వెన్నెల అయింది.
చిలకా గోరింకల్లాంటివారి దాంపత్యం విచ్ఛేదమైంది.
మూడు సంవత్సరాలు గడిచాయి.

ఒంటరిగతై, నిస్సహాయురాలు, అని కనిపెట్టి ఆమె పొలాన్ని మక్తాకి తీసుకున్నైతులు ఆమె రెండేకతాల పొలానికి ఒకపుట్టి గింజలయినా ఇవ్వ నిరాకరిచ్చారు. అవి ఆమెకు చాలకపోవటంవల్ల ఆమె గడ్డికోసుకొని సంతలో అమ్మకుంటూ అందువల్ల వచ్చేడబ్బుతో జీవనం గడపటం మొదలెట్టింది.

౪

ఒకరోజు ఉదయమే లేచి గడ్డికిపోయి సాయంత్రందాకా గడ్డికోస్తూనే ఉండి లక్ష్మీ! బాగాచీకటి పడుతూండగా వెనకనుంచి ఈపాట వినిమించింది.

“కాళింది కిణకిణ ఛణకు ఛణకని
నన్ను చూసీ నవ్వుబోకోయీ!” హరి ఓబులేశా!
గిద్దెలగిరి కొండల నడుమా
వంగి గడ్డికోశేదానా! నన్ను చూసీ నవ్వుబోకే!”

అసంపూర్తిగాను, అసందర్భంగానూ ఉన్న ఈజాతీయగీతంవిని లక్ష్మీ వెనక్కు తిరిగిచూసింది. అక్కడవుండి అగ్రహారం కరణం రంగారావుగారు.

సాయంత్రంవేళ అది. సూర్యుడు పడమటి కొండలవెనకాల నక్కుతున్నాడు. ఆకాశమంతా ఎర్రరంగు పూసి నట్లుంది. పక్షులు అరుస్తూ గూళ్ళకు చేరుకుంటున్నాయి.

నిశ్శబ్దంగా దొడ్లోకిపోయి దొడ్డిగుమ్మం దగ్గర నిలబడింది. ఏప్పుడైతే రంగారావు చేతులు కడుగుకోవటానికి వచ్చాడో, అప్పుడామె కొడవలితో అతని కంఠము మీద పొడిచి “చావువశువా ! అని జెల్లిపోయింది.

మరునాడు ఉదయం:—

కాలవలో . ఒకశవంతేలింది, కరణంగారింటి ముందొక శవం కనపడ్డది.

ఒకటి లక్ష్మిది.

ఇంకొకటి రంగారావుది.

పిల్లలమర్రి వెంకట్రామయ్య.

మే రీ

మేరీ కాపు కన్య. ఆమె అందచందాలు, ఆమె హోయలూ వర్ణించటానికి శక్యంకాదు. ‘జే’ నది బ్రిటన్ పశ్చిమభాగాన హోరుమంటూ ప్రవహిస్తున్నది. ఆనదీతరంగ విజృంభగర్జనలు అమరలోకాన్నికూడా దూసుకుపోతాయి. జేనదీ కట్ట మీద ఈకాపు కుటుంబం నివసిస్తున్నది. ఆ ‘జే’ లోనే మధ్యఒకదీప్తమున్నది. అక్కడ వీరిపశువులు మేతమేస్తుంటాయి. కెరటాలు తీవ్రంగా లేనప్పుడు అక్కడకి నడిచిపోవచ్చును సులువుగా.

ఆ రోజు తల్లి వశువుల్నితోలుకుని ధమ్మని పంపింది మేరీని దీప్తానికి. చలాకీగా ఆడుకుంటూ పాడుకుంటూ ఆ పడుచుపిల్ల, నదీ మధ్యనుంచి, వాయుదేవుని స్వాగతాన్నందుకుంటూ అమాయకంగా, ఉల్లాసంగా నడుస్తోంది

దీప్తివంశేభుః. తన ముందుప్రమాదం సంగతి సుతలాక్షు
తెలియకుండా !

పాపం దైవ మామెకు ప్రతికూలు డయ్యాడు. పడమటి
తుపాన్ గాలిని ఆ అబల ఏనుర్కోలేకపోయింది. ఆ సుందర
మూర్తి ఆ ఆంగ్ల స్త్రీ నదిలో అలా కొట్టుకుపోయింది. పశు
వులు దీనంగా ఆమెవేపే చూస్తున్నాయి. కన్నీళ్ళు విడిచాయి
అంబాలని అరిచాయి, పాపం వాని స్నేహితురాలు లేకపోవ
టమే కారణం కాబోలు !

ఆ రోజు సాయంత్రం ఒక జాలరి చేపలు పట్టే నిమిత్తం
డేనడికి వచ్చి వలపన్ని చిన్న కట్టముక్కకు వల కట్టేసి చక్కా
పోయాడు. ఆరోజు రాత్రి పాపం మేరీతల్లిదండ్రులు కుమార్తె
విషయంచాలాటందోళనపడి అమెలక్కడేఉండిపోయిందేమో
నని సర్దుకున్నారు ఆకాశరాత్రిలో కదలలేక. జాలరివచ్చేడు
మరునాడు ఉదయం. దూరంగా ఉండే చేపలు పడ్డాయని
భ్రమించాడు కాని వచ్చిచూస్తే అది మేరీ బంగారు వేణి !
బోటువేసుకొని ఆమె నీవలకు చచ్చి చచ్చిలో సమాధి చేసి,
నాలుగు దుఃఖాశ్రువులు విడిచా డాయవకుడు.

తుపాన్ రాత్రులలో అక్కడివారి కిప్పుడు కూడా ఆమె
పశువుల్ని పిలుస్తున్నట్లు వినబడుతుంది.

అనువాదకుడు:...మతుకుమ్లె మోహనరావు.

టా మీ

ఇట్లంతా బావురు మంటోంది. దిగులుగా, వీధి ఆరుగు చివర కూర్చుని వచ్చిపోయే వారిని చూడటంతో గడచిపో తున్నాయి ఈ నాల్గరోజులూ.

తనను ఆదరించే, తన స్నేహితుడు చచ్చిపోతే ఎవరికి చీమకుట్టినంతైన బాధలేదే? నా ప్రియజానీ ! ఎంత నిర్భాగ్యుడవు. చిహ్నంకే ని చావు నిన్ను ప్రేమించే సత్యవతికై నా దుఃఖంకలిగించలేక పోయిందే ?

ఎంత కఠినాత్ముడవు ? నేను రానిదే పికారుకై నా వెళ్లని వాడవు శాశ్వతంగా ఈ లోకంవిడిచి వెళ్ళావే ?

జానీ...జానీ !

మళ్ళీ ఈరోజు నివు బ్రతుకవస్తే-నీకేమి శిష విధిస్తానో తెలుసా-నాదగ్గరుండి నిన్ను కదలనీయను.

కాని

జానీ ! చచ్చిపోయిన వాళ్ళు తిరిగి వస్తారా ?
 రాదు.....ఎళ్ళైతరారు.....ఊరికే మనస్సుకు సంతోషం కోసం అట్లా అనుకుంటున్నానే గానీ.

అమొదటి రోజు ;

ఎంత మధురమైన రోజుది. మొదటి సారి మనయజమాని నిన్ను కొని ఇక్కడికి తెచ్చినప్పుడు నీవు తోక ఆడిస్తూ నాదగ్గరికు వచ్చి నా మూతి వాసన చూస్తూనిలబడ్డావ్, నీ

అప్పటి నుంచి ఎందుకో నీపై గౌరవ అభిమానాలు
వర్షానీలై నాకు, జానీ!

ఈ పాపం జబ్బు నీ కెందుకురావాలి. ఈ జబ్బు నీకు
వచ్చిననాటి నుంచి నా కంటిలో, మనస్సులో అపరిమితమైన
భయం ఏర్పడింది? నోకి పకలుతుందని ఎవరో చెప్పుతున్న
ట్లుంది? ఇంతలో ఇట్లా అయింది నీ ఆంతిమదశ నేను కళ్ళా
రాచూడాల్సి వచ్చింది. నిన్న చనిపోయావు.

మా అమ్మ... ఈ రోజునో కలపాతా కని, పెంచి,
కాపాడే అమ్మ, అనిగణచూపించే అమ్మ చనిపోయిననాడే
ఈ రోజునో నన్ను ఆనందించేవాడు కని పోయారు కాని
నా అదం నన్ను కాపాడింది. నుంచూ మాయజమాని
దగ్గరకు తీశాడు, నాకు, నా అమ్మ నిన్ను కీసుకుని వచ్చాడు.
నాకు 'బామీ' అని నీకు 'జానీ' అని పిలువ పెట్టాడు!

నన్ను నీవు ఎంత ఆనందించేవాడివి? నన్ను ఆదరించే నీవు
కూడా చనిపోయావు, నా కెంతో ఈ విషయం నానానానీ!

నేను కూడా నిన్ను కలుసుకోవాలని ఈ నాలుగు రోజు
ల్నించీ ఎంత ప్రయత్నిస్తున్నా నన్ను వీళ్ళి గొలుసుతో కట్టే
శారు. ఇక ఏమిపాల్లో ను కలుసుకున్నాను. జానీ! జానీ!!
ఇకనో గొలుసులు ఊడదీస్తున్నారు. ఈ మోటారు క్రిందపడి
పోబోతున్నాను..

పిల్లలమ్మ! మౌనగ్రామయ్య

పిల్లలకు దయ్యాలంటే భయం

మా వూరిలో ఒక బాబ్బాయిడు కలకు. అతని పేరు బుచ్చయ్యశాస్త్రి. ఆయన పొట్టిగా ఉంటాడు. అతని బాసను పోలినపొట్ట అతని వింతస్వరూపాన్ని సీర్చిబెట్టింది. దానికి తోడు కాటుక కేమాత్రము పిసిపోదు ఆకారు నలుపువర్ణము.

అతడు కథలు చెప్పమంటే చెవి కోసుకుంటాడనీ, ఎన్నో కథల పుస్తకాలు వ్రాశాడనీ మా స్నేహితులు నాతోచెప్పి నవ్వుకుంటారు యీ పుస్తకాని వేరేవాణ్ణి. ఆ రోజున ఆయన కథను యిలా మొదలుపెట్టాడు.

“ఒక దినమున సుబ్బయ్య, అతని కిష్కంబు సుందర్యా డొరిలైటికి పికారుగా వెళ్ళారు. వారు మరల తిరిగి వచ్చేటప్పుడు వారికి బ్యాండ్ మేధం వినిపించింది. ఎక్కడరామేళాలు వినబడుతున్నాయని వారు అనుకుని అవి వచ్చేవేపు నడువ సాగారు ‘పప్పుణ్ణం వస్తుందేమో’ నన్న ఆశతో !

“తుదకు వారొక వ్యసాధము వచ్చిచేరారు ఆ భవనము నవరత్నములచేత అలంకరించబడింది. ఆ రత్నములు విద్యుద్దీపములచే దేదీప్యమానముగా ప్రకాశిస్తున్నాయి.

“అంతలో ఒక బాలిక గురు శిష్యుల సమీపించి, ‘అయ్యా, తమ మెడలోని దేమిబిళ్ళ?’ అని ప్రశ్నించింది.

“ఆ పలుకులు విని గురువుగారు ‘అంజనేయులబిళ్ళ’ అని తీవిగా సమాధానించారు.

“ఈ లోపుగా మరిమొక బాలిక ప్రవేశించి ‘అక్కా అది తీయించవే’ అని గోలచేసింది. ఈ చిత్రమంతా చూసూస్తూ

శిష్యుడనుమాన పడసాగాడు. దయ్యాలకు పాదములు వెనుకకు తిరిగి ఉంటువనుమాట చిన్న నామ గురువుగారు చెప్పింది స్మృతికి తెచ్చుకొని, 'వారిపాదము లెటున్నవీ పరిశీలించమని ఎంచి' బల్లకిందుగా వంగిచూశాడు. తోడనే 'ఇవి దయ్యాలు స్వామి!' అని గురువుతో చెప్పాడు.

"వెంటనే గురువుగారు అజ కయ దండకోమును పఠించారు. దయ్యాలు మాయమయినాయి."

అని కథ పూర్తిచేశా • బుచ్చయ్యశాస్త్రి.

నే నందుకొని —

"ఇటువంటి కథల మూలాన్నేగా, పిల్లలకు దయ్యాలంటే భయం!"

పిల్లలమర్రి పార్థసారథి.

కూర్చి

బహుశా మీకు ముద్దులతోన ప్రేమ ప్రసంగాలతోన వెళ్ళిళ్ళతోనూ నిండిన కథలంటే ఇష్టమేమోగాని మావంటి వారి కష్టకథలూ దీని చరిత్రతూ, వినడమంటే విసుగుదల కాకపోదు.

ఐనా నాల్గు ముక్కలు వినిపించుకోవడం వల్ల కొంతవత్ కైనా చల్లార్చుకుంటాం, మా హృదయావేదన. ఈ పాడు లోకంతో, అన్యాయం, ఎన్ని యుగాల్నించి ఉన్నదో ఈ అన్యాయం ఇల్లా ఉన్నదంటే వినకపోవటం మరి అన్యాయం.

యంకదూ; పశువుల్లాగా పనులు చేస్తాం పగలల్లా. ఫలితం మూత్రంసున్న.

వరినారుచల్లెది నాట్లువేసేది కోతలుకోసేది, నూన్నిళ్ళు చేసేది మేము. మాకళ్ళముందే ఆధాన్యమంతా, ఆధాన్యరాశి నంతా కలిగిన వారు తీసికొంటారు. కష్టమంతా మూడి. కలిగిన వారిది సుఖం. బీదలకస్టాన్నీ దోచుకుంటారీ ధనికులు. న్యాయం కాదని చెప్పేవాళ్ళే? పగలనక రాత్రనక పాటుపడుతాం, మేడ మిద్దెలు కడతాం, కాని ఉండూనికి ఇల్లు పిగటానికి తిండి, కట్టుకోడానికి గుడ్డా కిర్మనాయి. చూచారాన్యాయం.

ఇంతేకాదు న్యాయమైనా అన్యాయమైనా ధనికస్వాములు చెప్పినదే చెలామణి అవుతుంది ప్రతివిషయంలోనూ. ఈక్రింది సంఘటన నాకళ్ళముందు జరిగినవే.

○

రామస్వామి మాగూడెం అంతటిగో బుద్ధిమంతుడు. 18 పిండ్రప్రాయంపాడే అయినా, చక్కని కండలు తిగిరిన శరీరం ఉక్కులాంటి నిగనిగలాడే నల్లని శరీరం, గోదావరీ తరంగాల మీద తేలియాడే చల్లని గాలివలెకదిలే గిరజాలజుట్టు, రవి వర్మపూలల్లో ఉన్న గరుత్మంతుని వంటి వంకర ముక్కు, చిన్ననోరూ, చూడటానికి గ్రీకు శిల్పాలలోని మూర్తీభవించిన పురుష వీగ్రహంలా ఉంటాడు చాలతెలివైనవాడు. వాడి ధోరణివేరు. చదువుకున్నది కి వ ఫారమే అయినా ఇంగ్లీషు పుస్తకాలలో ముఖ్యమైనవి చాలా మటుకు డిక్షనరీల సహాయంతో చదివేడు. హిందీలోనూ సంస్కృతంలోనూ

మంచి జ్ఞానం కలుగజేసికొన్నాడు. వాడు తిరగేసింది. అప్పుడు
మామూరి లైబ్రరీలో లేదనటం అతిశయోక్తిగాదు ! నీ
వాడిగుణాలే, వాడిశరీరానికి సాంద్ర్యానికి తగినట్లు పో
హృదయం. ఎంతకోమలమైంది ? నాగరికులు మోరు

“హంసతూలికా చృమల” మని వర్ణించుతారు కాబోలు.

వాడితండ్రి సామాన్య కూలీ ! అయితేనేం ? కష్టపడి
సంపాదించిన డబ్బు పొగుపుగా, వాడుకొని, అతనికి చదువు
చెప్పించాడు. ఒక్క ఒక కుమారుడు కావటంచేతా, తల్లి
లేని బిడ్డకావటంచేతా అతని ఒహుప్రేమతో ఉండేవాడు

ఈ కూలీ యువకునికి తగిన ర్యాలచ్చి. కాటుకకండ్లు,
కిలకిలవస్త్రాలు, దబ్బం వంటివి యాకలిగి, బొద్దుగా ఉండే
శరీరము. నిరాడంబరమైన అలంకరణములు, నల్లగాకుచ్చు
నతే, పిరుమలదాకి క్రీలాడే తుమ్మెసరెక్కలవంటి చక్కని
జుట్టు గలశుంపరిని ఒక సారిమీరు ఊహించుకుంటే
కనబడే సుందరరూపమే లచ్చి. ఏగారవనీయ కుటుంబాల
లోనూ, ఏ ఫనిక, గంస్వాముల కుటుంబాలలోనూ కనబడని
నమ్రత, కథకళలు ఆనిరాడంబరజీవితంలో గోచరిస్తాయి ఆమె
రోజూపంపుదగ్గర నీరుకీసికొని, బుజాన శ్మశ్టుకొని బిందెతో
వీధిలంతా వెలుగుతో, మాయింటిముందుగా పోతూంటే,
దినమంతా ఫ్యాక్టరీ యజమానులచేత పట్టాట్లూ, చివాట్లూ
మరిచిపోయి, నిర్మల భావంతో కూర్చుని ఆ నిరాడంబర
కూలీ కుటుంబాన్ని మనసార తలచికొని, దీవించేవాణ్ణి.
గడ్డాలూ, మీసాలు నెరసిన ముసిలివాణ్ణి, జీవితమంతా పర
తంతంగా, బానిసిగా కూలివాడినిగా గడిపినవాణ్ణి, నాకు

అటువంటి కూతురుగాని, కోడలుగాని లేకపోయేనే అని తల్లిచుకొనేవాడిని. ఈ హోదాలు, ఈ దర్జాలు, దొంగగార వాలు, ఉద్యోగాలు, డబ్బు, మోసాదుల కలిగిన అగ్రజాతి వారిలో ఇటువంటి అమూల్యరత్నం, ఉంటుందా అని ఆలోచించేవాడిని. చిలకా గోరువంకల్లాంటి వారిజీవితం, చూడ ముచ్చటగోల్చే వారి సాధుజీవనం, మా గూఢంలో, నిర్విచారంగా, నిశ్చింతగా, సుఖంగా గడచిపోతున్నది. అతను ఫ్యాక్టరీలో పెద్దమేస్త్రీపని సంపాదించా మెల్లగా.

కాని చెరువులో ఉండేచేప ఏం అపకారం చేసిందని జాలరివాడు చంపుతాడు? అకాశాన ఎగురుతూ, ఆనందంతో అరిచేపిట్ట ఏం అపకారం చెయ్యకపోయినా, వేటకాడు చంపుతా డెందుకూ?

ఒకరి జోలికిపోక, తమసంపాదన, తమవిజ్ఞానము, తమ సంసారము చూచుకొనే, ఈ అభాగ్యకూలీ కుటుంబం, ఈ నిరాడంబరజీవులు ఇల్లా చెల్లాచెదలరైనారు. ఎవరికి ఏమీ అపకృతిచేశారని? అపకృతి చేయటానికి కారణం అక్కరలేదు కాబోలు ధనికస్వాములకు?

౨

ఎర్రని మబ్బులు ఆకాశాన అక్కడక్కడ పరుగులెత్తుతున్నాయి. సూర్యుడు అస్తమించాడు! పూరికీ మా గూడెంకు మధ్యనున్న మామిడితోపులోని చెట్లపూత, ఎర్రనికిరణాలతో కలిసి కెంపురంగువలె మెరుస్తున్నది. మా గూడెం హక్కన అరమైలు దూరంలోఉన్న ఫ్యాక్టరీ గొట్టాలు పొగగ్రకుతూ,

చిన్న చిన్న పొగతెరలను తయారుచేయుచున్నాయి. గూడెం లో ఉన్న వాళ్ళంతా కూలివాళ్లు కావడంవల్ల, ఎవ్వరూ ఇంకా ఫ్యాక్టరీనుండి రాలేదు. నేనుమాత్రం పెద్దతనంవల్ల ఓవికలేక ఫ్యాక్టరీకి పోలేను!

జనసంచారశూన్యమైన వీధివంక అలా చూస్తూ కిటికీ వద్ద కూర్చున్నాను. ఇంతలో ఎగడువ్విన క్రాళు, నోట్లో సిగరెట్టు, జవాసిలు, గుడ్డలు, నీలమేఘచ్చాయ మించే శరీరం, మొద్ద పెదిమల పెద్దమూతి గలవాడు పందికొక్కువలె పరిగిడుచు, నీళ్ళలోకుండా పోతున్నాడు. ఎన్నడు అతన్ని చూడకపోవటం వల్ల, ధనికల బిడ్డలకే ఉండటం వల్లా “ఎవరా ఇతను” అని అనుమానంతో ఆలోచిస్తున్నాను.

ఇంతలో, “అయ్యో! అయ్యో! అని అరుపువినబడ్డది. అదిరిపడి వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాను. వీధి అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది. ఎక్కడా కను చూపుమేరలో మనుష్య సంచారమే లేదు. పంపుడగ్గర మాత్రం, లచ్చి కడు దీనంగా అరుస్తున్నది. “కాటుక కంటి నీరు చనుకట్టుపయింద” ఏడుస్తున్నది. “అయ్యో! నేను నీకు చెల్లెలవంటిదాన్ని వద్దు.....ఈపని వద్దు.....నన్ను ఎదులు.....అయ్యో”.

ఎదురుగుండా, నేను చూసిన యువకుని.....యువక రూప రాక్షసుడు..కటిక కిరాతుడు.....కామాంధుడు... ఆ సుగుణమణి చేతిని పట్టుకొని లాగుచున్నాడు నడివీధిలో. “అవ్వీ! నేను ఏప్పుడూ నీ వద్దకు రాకపోయినా, ఈ వైపుకే రాకపోయినా, అదిగో! మా మామిడితోపులో నుండి ప్రతిరోజూ నిన్ను చూస్తూనే ఉన్నాను. నీ కెంత

కావాలో చెప్పు అడిగినంతా ఇచ్చేస్తాను. ఇప్పుడే ఇచ్చేస్తాను” అంటున్నాడు వాడు.

భరింపలేకపోయాను ఆమాటలు. ఏం చెయ్యను? పట్టుత్వం తప్పిన ముసలివాణ్ణి నేను !

“అన్నా ! నేను అటువంటిదాన్ని కాను, నన్ను వదిలే శేయ్యి!” అని వేడుకుంది: “అరే! బద్మాష్, వామలు ఇవతల కురా! లేకపోతే నిష్కారణంగా చిస్తావు!” అంటూ మారామ, సింహాకిశోరంలాగ దూకుతూ వచ్చాడు. “ఈ భారతజాతి ఇట్లా నీచమానవులవలె, జానిసలవలె పడిఉండటానికి కారణం నీవంటి నీచులు అక్కడక్కడ ఉండటమే కారణం” అన్నాడు రామం. కళ్ళు చింతనిప్పులవలె, ఎర్రగా జ్యోతులాగ ఉన్నాయి. నరాలన్నీ ఉచ్చిత. ఉద్రేకంగా వళ్ళంతా కంపించి పోతోంది.

“ఈ విధంగా స్త్రీలను హింసపెట్టే బుద్ధి, హింసాస్వభావం పాపిష్టిబుద్ధి, స్త్రీ ఎక్కడ కనబడ్డా,సినిమాలో ఉత్సవాల్లో... ఈ కామం కల్పకగద్యి, చేయరానిపనుల్ని చేయిస్తుంది. ముందువెనుకలు, సమయా సమయములు యోచించక, తానేమిపోతున్నాడో గమనించక, నడిబొడ్డులోనే ఇలాంటి సాహసాలకు దిగుతారు. నీ కళ్ళముందు నీ భార్యనో నీతో బుట్టువునో ఇతరు లిలాచేస్తే నీమనస్సులో ఎంత బాధపడుతావో ఆలోచించు” అంటూ కలియబడ్డాడు రామం ఆ యువకుని మీద. ఆ యువకుడు నిలుపునా నీరే, రాము. పాదాలమీద కుప్పలాగు పడ్డాడు. “రామూ ! నేను పొరపడ్డాను, త్తమించు” అని వేడుకొన్నాడు. “ పశువా !

ఇక ఎప్పుడూ, ఎక్కడా ఇటువంటి పనులు చేయకు. అందరిని
ఏ దేవుడు తుమించుతానో ఆ దేవుడేనిన్నూ, నీపాపాలనీ
ఓయిచుగాక” అని రామ ఆ యువకుని పైకి లేవనెత్తేడు.

3

పక్షు కిలకిలారవములు స్వాంతమిచ్చుచున్న పౌ అన
తేని గుర్రుని లాడే ఆకులతో ఉన్న మామిడి చిగుళ్లుపై
స్పృశించే చూస్తున్నట్లుగా, అరుణకిరణాలతో, సూర్యు
డుగయుచి, ఒక్కకిరణంతోనున్న తట్టిలేపేడు. ఉత్సాహంగా
ఉలాసంగా, ఓక్కమీదనుంచి లేచివాళ్ళిక్కిరి వచ్చేను. అరుణ
కిరణదాని పోలెనువాడు ఒకడు ఆ దారిన వెళ్ళుతున్నాడు.
“చీకటితో నిద్రలేవగానే ఏమిటి శకునం” అనినేను గూడ
స్పృశించి వెళ్ళును. ఇంకా గూడెంలోవాళ్ళి ఎవరూ పనిలోకి
ఎ - రోవడం వల్ల అనకులు, పోలెనువాడి చుట్టూమూగేరు
పోలెనువాడు, మా అభిమాన రామం, (రేపల్లెవాడలో
గొల్లకృష్ణునివలె, మాకూలి గూడెంక కృష్ణుని రామస్వామి.)
మా క్షాంతిరత్నం ఇంటిలోనికి వెళ్ళేడు. ‘ఒరే! వెధవా
రామిగా! గూడెంలో పెద్దమొనగాడి వైనావుత్రా! మీ
ఫేకరీ బామందుగారి అబ్బాయిని శూరవ్యంగా కొట్టి కత్తితో
పొడవబోయినావుత్రా?’ అని లారీతోకొట్టి బైటికి లాక్కొని
వచ్చేడు.

“ఏమయ్యా” న్యాయం అక్కరలేదా! లంచం
తీసికోని, కులంతకు, వవాళ్ళం, బీదవాళ్ళం, అయిన మమ్మల్ని
ఈ విధంగా, కొట్టుతూఉండటం సీతయేనా? సంఘమ్మా

ప్రభుత్వమూ నీవైపు ఉన్నాయీకదా అని నీవు ధైర్యంగా, ఒంటరిగా, న్యాయాన్వయ వివేకం లేకండా, నన్ను కొట్టివు. నీవే.....నన్ను ఒక్క-నెలరోజుల క్రందట మూడు రూపాయలు మామూలు అడిగేవు, అదిలంచం నేను ఇవ్వనన్నాను. నీకుజ్ఞాపకంలేదూ! నీకే లంచం ఇచ్చినట్లయితే, ఇప్పుడిలా కొట్టి ఉండేవాడివేనా! నేను బలంలేనివాడినికాను. నాకు ఈ గుంపులోని వారంతా లండ. నిన్ను నేను తిరిగి కొట్టగలను. కాని అది శాసనంలో తప్పు. ప్రభుత్వ దృష్టిలో తప్పు ఓ పోలీసుయ్యా! నిన్నటి రోజున నా భార్య మానం కాపాడడానికి అతనిని బెదరించటం నిజమే! కాని అతని వంటిమీద చెయ్యి అయినాపేసి ఎరుగను. జరిగిన సంగతి ఇదీ! తరువాత న్యాయాన్వయ వివక్షణచేసేవాడు భగవంతుడు" అన్నాడు రామం. పోలీసువాడు అన్నాడు "సరే! అదంతా నాకు తెలీదు, నిన్ను అరెస్టు చెయ్యమని ఆజ్ఞాపించ బడ్డాను పై అధికారులచేత నాడ్యూటీ నేను చెయ్యాలి అంటే."

నేను ఊరుకో లేకపోయాను. నా కళ్ళముందు జరిగింది నేను ఎందుకు బహిరంగముగ చెప్పకూడదు. "ఓపోలీసుయ్యా! ఇది జరిగేటప్పుడు నేను అక్కడే ఉన్నాను. మా రామం నిర్దోషి. అతన్ని వదిలేసెయ్యి. మీ ఇనస్పెక్టరు ను డబ్బుకు దాసుణ్ణి చేసి, ఆఫీస్ కి ఖామందు ఈ పనిచేయించేడు" అని అన్నాను.

"ఓహో! అట్లాఅయితే నీవుకూడా దీనిలో భాగస్వామి వన్నమాట. సరే! నీవు కూడా 'రా' అక్కడే ఆ ఇనస్పెక్టరుగారినే ఈ మాట అడుగుదుగాని "అని రామంతో

పాటు, నన్నుగూడ తీరికొని పోయాడు ! ఆపోలీసు.
ఆ పోలీసువాడే, ... ఇంకా ఉన్నత పేరూ ఎంత దౌర్జన్యం
గానూ, ఎంత గర్వంగానూ, మూల్యం, అంతవిషయం
తోనూ అంతభయంతోనూ ఇవన్నెక్కడుతో మాట్లాడునూ,
నా మీదా, రావం మీదా వేసిన కల్పితాలు చెప్పుతూ
మధ్యమధ్య ఇన్నెక్టుకు ముడికుండా, మామూలు కోర్కె
చేతులు జాపులు, ఉండటా మాటకోడల కల్పించింది.

కాని పేదవానితో ఎంత చెప్పాలి అని మును అప్పుడే
మీ మాట్లాడకపోయింది !

పేదరికమునుండి ఉద్దరించు.

ప్ర

అలాగే ఉండగా, మన పాత గాథలు ఈ పోలీసువాడి
వ్యవహార ప్రాంతంలో ప్రతిమూలా తయారవుతుంది.
ఎన్ని గాథలు పాతాల్లో ఎన్ని అవమానాలు పాతాల్లో ఎన్ని
బూతులు తినాలో. వన్నీ ఆపాటు పాతాల్లో, 'విచారణ'
అన్నాడు పాతాల్లో.

న్యాయాన్యాయ విచారణ లేని ప్రభుత్వవిచారణ
సారాంశం ఇదీ !

“రామస్వామి అనే ముగ్ధుని తనయూమాని తనకు
తెలుసు హెచ్చు చేయలేదని తాళాచేసి, తనయజమాని
కుమారుణ్ణి దౌర్జన్యంతో కొట్టి, ఇంతలో పాతవబోయి
నందున నడరు రామస్వామికి 1 సంవత్సరము జైలు. గంగు

అను కూలివాడు (నాపేరు) రామస్వామి వైపులంచం తీసికొని
అబద్ధసాక్ష్యం చెప్పినట్లు రుజువైనందున 2 నెలలు విడిచాడు.

అని మాకు శిక్షలు వేశారు. బీదవారికి గల భేదం,
న్యాయం ఇది. నీర్మలమీరు అతిశయమొద్దలతో వ్రాసిన
కథ అనుకున్నాం. ఈ కథ అని న్యాయం. 3 మాత్రం
న్యాయం.

పిల్లలమర్రి వెనుక మహాత్మా

పిచ్చితలపులు

నను చూసి నవ్వింది

నవ్వులో మెరిసింది

కనుగొనల పొంగెటి

కలత కోరిక లేనై

మనుకు మిరుకూమంటు

కనికరిస్తాయి

ఆచిన్ని హృదయాన

నేమున్నదోగాని.

పసిడి మెడవంపులో

పరువులెత్తే తలుకు

తలుకులో మెలుకువై

తలలు త్రిప్పేపాట

పూలవాసనమల్లె

జాలి వెనుతుంది

ఆచిన్ని గొంతులో

నేమున్నదోగాని.

3

బాల్య యానన దశలు

బంతులాడేవేళ

తొంగి చూసే మిసిమి

దొరలిపోయే వేళ

మెదిలిపో అందాలు

కదలిపోతాయి

ఆచిన్ని వయసులో

నేమున్నదోగాని.

ఆపిలజడలోన

నే పూలొ ముసలమకొని
ఘుమచు పూసనల

కుటుకుతూవచ్చి

ననుజూచి తలవంచి

నవ్వుకుంటుంది

ఆచిన్న సిగరెట్

నేను పూసానని

పూలసన్నని వలపు

నాలకమ్మని తలపు

పాదా తియ్యని పిటుపు

పలకరించే సరిక

పేదగుండ్లలోని

పేమగు పువ్వుతుంది

బడిగల్లోన

బెంగ పుడుతుంది.

మున్నంగి కేశవరావుగారు

కూలీలం మేం కూలీలం

పెట్టుబడిదార్

అట్లన నాని

ధనికె న్యాయుల

ధౌర్జన్యానికి

సంఘం సేవకి

అణగారేయాగ

కూలీలం మేం

కూలీలం

జమీనుదారుల

నా డి

భూస్వాముల

క్షికి

అన్నాకానికి

అన్నాకానికి

కూలీలం మేం

కూలీలం.

సలూక మూర్.

యన్. ఆర్. కృష్ణమూర్తిగారు

ఆయుర్వేద వైద్యులు,

తెనాలి.

వీరు మలేరియా, కలరా, అతిసారము, సంజు, ప్రమేహ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స చేయునట్లు నిపుణులు.

వీరి మినాక్షీ ఆయుర్వేద వైద్యశాలయందు, వీరి తండ్రిగారి అనుభూతి (నేటికీ) యోగములను తయారు చేసి, ప్రజాసామన్యమునకు అందచేయుచున్నారు.

వివరములకు:—

మినాక్షీ ఆయుర్వేద వైద్యశాల,

తెనాలి.

14357